

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Α.Π.Σ.

Οξύζογλου Νίκος
Σχολικός Σύμβουλος Φυσικής
Αγωγής

e-mail: oxyzoglou@sch.gr
Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

Δεδομένα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον προγραμματισμό:

- Η ηλικία, οι δυνατότητες και οι ικανότητες των μαθητών.
- Η υλικοτεχνική υποδομή.
- Οι καιρικές συνθήκες.
- Το μέγεθος της τάξης.
- Τα διαθέσιμα μέσα.
- Συνδιδασκαλία με άλλους Ε.Φ.Α.

e-mail: oxyzoglou@sch.gr

Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

Χρονικές περίοδοι προγραμματισμού

- Μακροχρόνιος προγραμματισμός (Ολυμπιάδα, παγκόσμιο πρωτάθλημα κ.λ.π.)
- Ετήσιος προγραμματισμός.
- Τριμηνιαίος ή τετραμηνιαίος προγραμματισμός.
- Εβδομαδιαίος προγραμματισμός.
- Ημερήσιος προγραμματισμός

• e-mail: oxyzoglou@sch.gr
Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

Μέρη του μαθήματος της φυσικής αγωγής

- Εισαγωγικό μέρος Περιλαμβάνει: οργάνωση της τάξης, λήψη απουσιών, ανακοινώσεις γενικού περιεχομένου, ανακοίνωση του διδακτικού στόχου, προθέρμανση των μαθητών.
- Κύριο μέρος Αναφέρεται στους διδακτικούς στόχους του μαθήματος.
- Τελικό μέρος Περιλαμβάνει: αποθεραπεία, χαλάρωμα και σταδιακή επαναφορά του οργανισμού στην ηρεμία, συνοπτική ενημέρωση και τακτοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού.

e-mail: oxyzoglou@sch.gr

Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

Σημασία του προγραμματισμού στο μάθημα της φυσικής αγωγής

- Ο ΕΦΑ γίνεται αποτελεσματικότερος, αποκτά συνολική εικόνα του έργου του και συστηματοποιεί καλύτερα τα περιεχόμενα της διδασκαλίας του.
- Μπορεί να εκτιμήσει αν επιτεύχθηκαν και μέχρι ποιο σημείο οι σκοποί και οι στόχοι του μαθήματος σύμφωνα με το Α.Π.Σ.
- Του δίδεται η δυνατότητα να τροποποιήσει το πρόγραμμα και να το βελτιώσει.
- Έχει τη δυνατότητα σύγκρισης του έργου του, τόσο σε επίπεδο τάξης όσο και διαφορετικών τάξεων μεταξύ τους.

Σχεδιασμός και στόχοι στο πλαίσιο του προγραμματισμού

Για τον καλύτερο προγραμματισμό του μαθήματος είναι απαραίτητος ο **καθορισμός στόχων**, οι οποίοι δίνουν κατεύθυνση στο μάθημα.

- Η διαμόρφωση και διατύπωση στόχων ενισχύει:
  - Την **ποιότητα** του μαθήματος.
  - Προσδιορίζει με σαφήνεια και αντικειμενικότητα **τις προσδοκίες των μαθητών** από την φυσική αγωγή.
  - Αυξάνει την **εσωτερική παρακίνηση** τόσο του εκπαιδευτικού όσο και των μαθητών.
  - Βοηθάει στην **κατανόηση των ψυχοκινητικών στοιχείων** που εμπεριέχονται στις δεξιότητες.

Βασικές αρχές καθορισμού των στόχων

- Ο καθορισμός των στόχων γίνεται στην **αρχή** κάθε **κύκλου** προγραμματισμού και ιδιαίτερα κάθε **νέας διδακτικής ενότητας**.
- Χρειάζεται να ενισχύεται η **αυτόνομη** δραστηριότητα για την επίτευξη τουλάχιστον **ενός προσωπικού στόχου**.
- Πρέπει να αποφεύγεται η διατύπωση **πολλών στόχων**.
- Πρέπει να τίθενται **προκλητικοί & εφικτοί** στόχοι.
- Οι στόχοι πρέπει να είναι **συγκεκριμένοι, άμεσοι, βραχυπρόθεσμοί και μακροπρόθεσμοι**.
- Χρειάζεται να τίθενται **ατομικοί και ομαδικοί** στόχοι.
- Η ανατροφοδότηση πρέπει να **είναι θετική** και να αφορά στους στόχους που τέθηκαν.
- Είναι σημαντικό να υπάρχουν, τόσο **ποσοτικοί** όσο και **ποιοτικοί στόχοι**. (π.χ. η **ελεύθερη βολή στο μπάσκετ**)

Διαφοροποίηση της διδασκαλίας

Ο όρος διαφοροποίηση αναφέρεται στις ενέργειες προγραμματισμού του μαθήματος για την επίτευξη συγκεκριμένων επιδιώξεων.

Αυτές μπορεί να αφορούν:

- στους μαθητές,
- στους στόχους διδασκαλίας,
- στις μεθόδους και τα μέσα διδασκαλίας.

Κυρίως δε, αφορά στις διαφορές των δύο φύλων καθώς και σε εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν το διδακτικό έργο.

Πρακτική εφαρμογή

Η υλοποίηση όλων των παραπάνω προϋποθέτει τα παρακάτω:

- Τον προγραμματισμό ο οποίος αναφέρεται στην **κατανομή της διδακτέας ύλης στις διδακτικές ώρες**.
- Το μάθημα της Φ.Α. διδάσκεται **1-2-3** φορές εβδομαδιαίως (**περίπου 32-64-95 h ετησίως**).
- Και πρέπει να αποτελεί **σημαντικό μέλημα του ΕΦΑ**.

• e-mail: oxyzoglou@sch.gr
Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ Φ.Α.

- Άριστη προετοιμασία των θεμάτων και της διδακτέας ύλης που θα διδαχθεί.
- Καλύτερη διεξαγωγή και οργάνωση του μαθήματος.
- Μεθοδικότερη και συστηματικότερη εργασία.
- Μέγιστη εκπαιδευτική και εργασιακή απόδοση.
- Καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Πιο πειθαρχημένη και συνετή συμμετοχή.
- Μεγαλύτερο ενδιαφέρον και σεβασμός προς το μάθημα.
- Αποφυγή προχειρότητας, αυτοσχεδιασμού και περιστασιακής αντιμετώπισης του μαθήματος

Τι να προσέξουμε κατά τον προγραμματισμό του μαθήματος Φυσικής Αγωγής

- Αρχικά ο ΚΦΑ πρέπει να συντάσσει το Α.Π.Σ του μαθήματος Φ.Α. λαμβάνοντας υπόψη τις μέρες των
  - αργιών,
  - διακοπών Χριστουγέννων
  - Πάσχα
  - σχολικών αγώνων κ.λ.π.,
- προσαρμοσμένο στις οδηγίες και στα δεδομένα του Α.Π.Σ.

e-mail: oxyzoglou@sch.gr
Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

Κατά τον προγραμματισμό θα πρέπει:

Πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς, ο/η εκπαιδευτικός Φ.Α., να:

- **Επιθεωρεί** τους χώρους διεξαγωγής του μαθήματος (αύλιος χώρος, γήπεδα, γυμναστήριο, κλειστή αίθουσα, κλπ).
- **Καταγράφει** το αθλητικό υλικό του σχολείου (μπάλες, κώνους, στεφάνια, σχοινάκια, στρώματα, μονόζυγα, δίzyγα, πολύζυγα κλπ).
- **Εισηγείται** στον διευθυντή του σχολείου ενδεχόμενες επισκευές στον πάγιο εξοπλισμό, εργασίες συντήρησης και αγορές αθλητικού υλικού.
- **Φροντίζει** να διαμορφώσει τους χώρους και να αποκτήσει το υλικό που θα χρειασθεί στο μάθημά του.

Συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς του σχολείου

- Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας πρέπει να είναι **πρωταρχικό μέλημα**.
- Για την κατάρτιση του ετήσιου προγραμματισμού ο εκπαιδευτικός Φ.Α. συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς **που χρησιμοποιούν τους ίδιους χώρους, το ίδιο υλικό τα ίδια μέσα**.
- Αν υπάρχουν στο σχολείο και άλλοι Ε.Φ.Α. ο ετήσιος προγραμματισμός γίνεται από κοινού, προκειμένου **να μοιράζονται οι χώροι και το υλικό**.

• e-mail: oxyzoglou@sch.gr
Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

Αθλητικά όργανα

Χρήση κατάλληλων αθλητικών οργάνων
(ποικίλου βάρους και μεγέθους)

ανάλογα:

- με τις φυσικές ικανότητες των μαθητών (δύναμη-ύψος-επίπεδο)
- την ηλικία και
- την τεχνική κατάρτιση

e-mail: oxyzoglou@sch.gr
Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

Οργάνωση μαθήματος

- Λήψη κατάλληλων μέτρων ασφαλείας των μαθητών από πιθανά ατυχήματα
- Κατάλληλη θέση παρατήρησης του ΕΦΑ
- Συνεχής παρουσία του ΕΦΑ
- Καθοδήγηση και βοήθεια στις δραστηριότητες που υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού
- Άσκηση μακριά από τα γεύματα (όπου είναι δυνατόν)
- Κατάλληλο αθλητικό υλικό
- Κατάλληλες αθλητικές εγκαταστάσεις μη χρήση (κατεστραμμένων ή επικίνδυνων χώρων)

Αθλητικοί αγώνες

Οι αθλητικοί αγώνες συντελούν στην επίτευξη των στόχων της Φ.Α. όταν συμμετέχουν όλοι οι μαθητές.

- Καλό είναι να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές σε όλους τους ρόλους (διαιτησία- γραμματεία - αγωνιζόμενος).
- Για το λόγο αυτό σπουδαιότεροι από παιδαγωγικής πλευράς είναι οι αγώνες μεταξύ τμήματος (ενδοτμηματικά - ενδοσχολικά). Αυτό έχει σαν σκοπό τη συμμετοχή όλων.
- Οι αγώνες γίνονται μετά το τέλος της διδασκαλίας κάθε αθλήματος.

Τι λαμβάνουμε υπόψη στη διαμόρφωση του ετήσιου προγραμματισμού:

Την αθλητική υποδομή του σχολείου (οι χώροι και τα γήπεδα καθορίζουν ποια αντικείμενα θα διδαχθούν. Αν π.χ. δεν υπάρχουν σκάμα ή στρώματα δεν μπορούν να διδαχθούν τα άλματα στο στίβο και η ενόργανη γυμναστική).

- Τον αριθμό των εκπαιδευτικών Φ.Α. στο σχολείο (αν υπάρχει και δεύτερος Ε.Φ.Α. τα αντικείμενα προγραμματίζονται με διαφορετική σειρά, ώστε να μην συμπίπτουν οι απαιτήσεις στους χώρους και στο υλικό).
- Την επιρροή από τις καιρικές συνθήκες (αν διαθέτουμε μόνο ανοικτούς χώρους, θα πρέπει σε κάθε 3μηνο να προγραμματίζονται και θεωρητικά αντικείμενα σαν εναλλακτικές λύσεις)
- Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τόπου και του σχολείου (αν τοπικά καλλιεργείται ένα ιδιαίτερο άθλημα ή δίπλα υπάρχει στάδιο ή διαθέτουμε ιδιαίτερο εξοπλισμό στο σχολείο, τα αξιοποιούμε).

Οι παραπάνω παράγοντες διαμορφώνουν τις επιλογές των αντικειμένων και την χρονική κατανομή τους στον ετήσιο προγραμματισμό:

e-mail: oxyzoglou@sch.gr
Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

- Οι αθλοπαιδιές καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος του νέου Α.Π. ($109:4=27h$ =, το χαντ-μπολ=18h ενώ οι υπόλοιπες=30h).
- Αφιερώνεται περισσότερος χρόνος στους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς (30h Δ/Σ και 26h Γυμνάσιο).
- Αυξάνεται αισθητά ο συνολικός χρόνος της Ενόργανης Γυμναστικής στο Γυμνάσιο σε σχέση με το Δ/Σ (26/8h).
- Αφιερώνονται συνολικά 52h για τον κλασικό αθλητισμό και 26h Φυσ. Κατάστασης ($52+26=78h$).

ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣ.ΑΓΩΓΗΣ

e-mail:oxyzoglou@sch.gr

Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΙΔΑΚ- ΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ	Α' ΤΡΙΜΗΝΟ			Β' ΤΡΙΜΗΝΟ			Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ		
		ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ	ΟΚΤΩΒΡΗΣ	ΝΟΕΜΒΡΗΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ	ΓΕΝΑΡΗΣ	ΦΕΒΑΡΗΣ	ΜΑΡΤΗΣ	ΑΠΡΙΛΗΣ	ΜΑΗΣ
ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	12	++++	++			Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Υ Γ Ε Ν Ν Α				+++++ +
ΕΝΟΡΓΑΝΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ	12						+++++ +	+++++		
ΠΕΤΟΣΦΑΙ- ΡΙΣΗ	10		+++++	++++						
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	10							+++++++ +	++	
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑ- ΚΟΙ ΧΟΡΟΙ	6				+++++					
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΙΝΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ	6			++			++		++	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	8	++		++			++			++
ΣΥΝΟΛΟ	64									

Δ
Ι
Α
Κ
Ο
Π
Ε
Σ

Π
Α
Σ
Χ
Α

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	ΜΗΝΕΣ	ΩΡΕΣ	ΘΕΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΙΝΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	1 2	Τεστ δοκιμασίας και ελέγχου » » » »
ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ		3 4 5 6	Εκμάθηση τεχνικής ταχυτήτων Εκμάθηση τεχνικής των εκκινήσεων Εκμάθηση αλλαγής της σκυτάλης Αγώνας σκυταλοδρομίας
	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	1 2	Εκμάθηση άλματος σε μήκος (Εκτατικό) » » » » (Συσπειρωτικό)
ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ		3 4 5 6 7 8	Εκμάθηση μεταβιβάσεων με τα δάκτυλα Εκμάθηση μεταβιβάσεων με τους πήχεις Εκμάθηση σερβίς και υποδοχής Εκμάθηση καρφιού-αγώνας Εκμάθηση μπλοκ-αγώνας Επανάληψη-τελειοποίηση τεχνικών στοιχείων
	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	1 2 3 4	Επανάληψη-τελειοποίηση τεχνικών στοιχείων-αγώνας Οργάνωση μικρο-αγώνων -εμπέδωση με παιχνίδι Εκμάθηση του συστήματος 6-0 Οργάνωση μικρο-αγώνων-εμπέδωση με παιχνίδι
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΙΝΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ		5 6	Ανάπτυξη γενικής αντοχής (αερόβιας) Ανάπτυξη ταχύτητας
ΕΛΕΓΧΟΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ		7 8	Τεστ δοκιμασίας αντοχής-δύναμης Αξιολόγηση της τεχνικής των αθλημάτων e-mail:oxyzoglou@sch.gr Website: http://users.sch.gr/oxyzoglou

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΩΡΙΑΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σχολείο ..... Τάξη & Τμήμα ..... Αριθμός μαθητών ..... Ημερομηνία.....

Εκπαιδευτικό θέμα..... Χώρος διεξαγωγής.....

Εκπαιδευτικές μέθοδοι ..... Υλικό-τεχνικός εξοπλισμός.....

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΤΟΧΟΙ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΧΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ	ΔΟΣΟΛΟΓΙΑ						ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΜΕΘΟΔΙΚΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ
			ΟΓΚΟΣ							
			Λ Ε Π Τ Α	Μ Ε Τ Ρ Α	Ε Π Α Ν / Ψ Ε Ι Σ	Κ Ι Λ Α	Ε Ν Τ Α Σ Η	Δ Ι Α Λ Ε Ι Μ Μ Α		
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ (3-5 Λεπτά) ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟ (10-12 Λεπτά) ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ (25-30 Λεπτά) ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑ (3-5 Λεπτά)		e-mail:oxyzoglou@sch.gr Website: http://users.sch.gr/oxyzoglou								

Καταγραφή διδακτικών ωρών και περιεχομένου μαθημάτων

- Ο προγραμματισμός της Φ.Α. δεν θα είχε αξία αν δε γίνεται **καταγραφή των διδακτικών ωρών** (έτσι μόνο θα υπάρχει άμεση εικόνα της προόδου του προγραμματισμού, διδακτικών ωρών που χάνονται και της υλοποίησής του γενικότερα).
- Προτείνεται η χρήση ημερολογίου, όπου θα σημειώνεται, η **μέρα, η ώρα, το τμήμα και το περιεχόμενο του μαθήματος**. Θα καταγράφονται επίσης οι μέρες και οι ώρες που δε γίνονται μαθήματα. (Στο τέλος κάθε τριμήνου θα μεταφέρονται στον ετήσιο ή τον τριμηνιαίο προγραμματισμό οι ώρες που πραγματοποιήθηκαν σε κάθε αντικείμενο).
- **Επιπλέον, με την καταγραφή, ο εκπαιδευτικός έχει μια συνεχή εικόνα υλοποίησης του προγραμματισμού του, για κάθε τμήμα στο οποίο διδάσκει** (που βρίσκεται, τι έχει κάνει, τι υπολείπεται να κάνει).
- **Η καταγραφή βοηθά ουσιαστικά τον Κ.Φ.Α. στην οικοδόμηση των ημερήσιων μαθημάτων**, προκειμένου να ολοκληρώσει κατά τάξη τη διδασκαλία των γνωστικών περιεχομένων.

ευχαριστώ για
την προσοχή
σας

e-mail: oxyzoglou@sch.gr
Website: <http://users.sch.gr/oxyzoglou>